

ПИТАННЯ ЛІЦЕНЗУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ

Розглянуто правове регулювання та проблеми ліцензування у сфері телекомунікацій. У ході аналізу було опрацьовано основну нормативну базу, що регулює ліцензування у сфері телекомунікацій, подано її загальну характеристику. Проаналізовано досвід країн Євросоюзу.

Ключові слова: ліцензування, телекомунікації, Євросоюз.

Постановка проблеми. Світове суспільство переходить до глобального інформаційного простору. Новий етап у розвитку українських телекомунікацій – це етап перетворення українського суспільства на основі конвергентного об'єднання інформатизації і телекомунікації в електронно-інформаційне суспільство згідно із Законом України «Про телекомунікації» (далі – Закон) [1] і іншими регламентними документами. В Україні зв'язок є одним із найбільш стійких секторів економіки. Водночас використання комунікаційних послуг є невід'ємною частиною життя кожної людини, а тому держава як організатор суспільних відносин повинна забезпечити використання телекомунікаційних послуг її громадянами виключно у правовому полі.

Метою роботи є розгляд правового регулювання та проблем ліцензування у сфері телекомунікацій, а також аналіз відповідного досвіду країн Євросоюзу.

Об'єктом дослідження є система ліцензування у сфері телекомунікацій.

Наукова розробка теми характеризується лаконічністю досліджень, висвітленням питань у загальних рисах. Питання ліцензування у сфері телекомунікацій досліджували такі вітчизняні та зарубіжні дослідники, як С. Добрін [2], І. Стройко [3], А. С. Тітов [4], В. О. Невядовський [5]. Отже, існує потреба дослідити сучасні проблеми ліцензування у сфері телекомунікацій та порівняти їх із досвідом країн Євросоюзу.

Органи державної влади використовують такі важелі, як контроль, нагляд та ліцензування окремих видів господарської діяльності. Так, Закон частинами 2, 3 ст. 42 закріплює види діяльності у сфері телекомунікацій, що підлягають ліцензуванню. Ліцензія – це документ, що засвідчує право суб'єкта господарювання на здійснення зазначеного в ньому виду діяльності у сфері телекомунікацій протягом визначеного строку на конкретних територіях з виконанням ліцензійних умов.

Ліцензування – це видача, переоформлення, продовження терміну дії, визнання недійсними, анулювання ліцензій, видача копій та дублікатів ліцензій, ведення ліцензійних справ та ліцензійних реєстрів, контроль за додержанням ліцензійних умов, видача розпоряджень про усунення порушень ліцензійних умов.

На сьогодні відповідно до ч. 7 ст. 42 Закону ліцензуванню підлягають такі види діяльності у сфері телекомунікацій:

1) надання послуг фіксованого телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електров'язку: місцевого, міжміського, міжнародного. Ліцензійні умови затверджено Рішенням Національної комісії з питань регулювання зв'язку України від 29.07.2010 р. № 348 [6];

2) надання послуг фіксованого телефонного зв'язку з використанням безпроводового доступу до телекомунікаційної мережі з правом технічного обслуговування і надання в користування каналів електров'язку: місцевого, міжміського, міжнародного. Ліцензійні умови затверджено Рішенням Національної комісії з питань регулювання зв'язку України від 10.12.2009 р. № 1789 [7];

3) надання послуг рухомого (мобільного) телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електров'язку. Ліцензійні умови затверджено Рішенням Національної комісії з питань регулювання зв'язку України від 26.01.2006 р. № 179 із змінами, внесеними згідно з Ліцензійними умовами, затвердженими Рішенням Національної комісії з питань регулювання зв'язку України від 12.03.2009 р. № 1398 [8];

4) надання послуг з технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж, мереж ефірного теле- і радіомовлення, проводового радіомовлення та телемереж. Ліцензійні умови затвердже-

но Рішенням Національної комісії з питань регулювання зв'язку України від 11.11.2010 р. № 513 [9].

Слід відзначити жорсткість вимог до оформлення документів, що подаються для одержання ліцензії. Такі вимоги дозволяють державним органам, що здійснюють ліцензійну діяльність у сфері телекомунікацій, максимально продуктивно реалізовувати принцип законності в діяльності суб'єктів господарювання з надання телекомунікаційних послуг споживачам. Так, у Ліцензійних умовах [8] серед них: наявність не менше 30% працівників, які мають базову вищу освіту в галузі інформаційно-комунікаційних технологій та досвід роботи у сфері телекомунікацій не менше одного року; наявність документів, що підтверджують фінансову можливість суб'єкта господарювання здійснювати діяльність у сфері телекомунікацій з надання послуг мобільного телефонного зв'язку тощо. Проте ст. 45 Закону України «Про телекомунікації» встановлює вичерпний перелік документів, що повинен надати суб'єкт господарювання до Національної комісії з питань регулювання зв'язку України для отримання ліцензії та забороняє вищевказаному органу державної влади вимагати від ліцензіата інші документи, які не передбачені Законом України «Про телекомунікації». Указані Ліцензійні умови встановлюють закритий перелік кваліфікаційних, організаційних та технологічних вимог до суб'єкта господарювання, який надає послуги мобільного телефонного зв'язку. Особливі умови містять обов'язкові для виконання конкретним ліцензіатом додаткові умови щодо здійснення діяльності за ліцензією, не визначені п. 4.1 Рішення. Таким чином, орган державної влади при видачі ліцензії суб'єкту господарювання може оперативно корегувати конкретні ліцензійні умови в конкретних ліцензіях, не втрачаючи разом з тим можливості здійснювати опосередкований контроль за діяльністю ліцензіата.

Пункт 1.4 Рішення вимагає від суб'єктів господарювання, які надають послуги мобільного телефонного зв'язку, наявності ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України, ліцензії на здійснення відповідного виду діяльності у сфері телекомунікацій, а також відповідних дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів. Сама ліцензія на здійснення відповідного виду діяльності надає право суб'єкту господарської діяльності надавати послуги мобільного телефонного зв'язку, здійснювати технічне обслуговування та експлуатацію мереж мобільного зв'язку та каналів електрозв'язку (п. 1.8 Рішення).

Зазначений вище перелік видів діяльності у сфері телекомунікацій, які ліцензуються, є *виключним*.

На останньому треба наголосити, тому що певний час через суперечливе правове регулювання не було чіткості у визначенні необхідності ліцензування послуг доступу до мережі Інтернет. З цього питання виникали численні звернення суб'єктів ринку телекомунікацій до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (НКРЗІ). Остання дала відповідні роз'яснення [10]. Було зазначено, що згідно з п. 4 ст. 13 Закону України «Про внесення змін до Закону України “Про судоустрій і статус суддів” та процесуальних законів щодо додаткових заходів захисту безпеки громадян» від 16 січня 2014 р. № 721-VII частину 7 ст. 42 Закону України «Про телекомунікації» (перелік видів діяльності у сфері телекомунікацій, що підлягають ліцензуванню) було доповнено п. 5, згідно з яким ліцензуванню з 1 травня 2014 р. підлягав такий вид діяльності у сфері телекомунікацій, як надання послуг доступу до мережі Інтернет.

Водночас, відповідно до Закону України «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких законів України» від 28 січня 2014 р. № 732-VII, який набрав чинності 2 лютого 2014 р., визнано таким, що втратив чинність, Закон України «Про внесення змін до Закону України “Про судоустрій і статус суддів” та процесуальних законів щодо додаткових заходів захисту безпеки громадян» від 16 січня 2014 р. № 721-VII.

Таким чином, з 2 лютого 2014 р. Закон України «Про телекомунікації» діє в редакції, яка була чинною станом на 21 січня 2014 р. Указане підтверджено офіційною позицією Міністерства юстиції України, яка розміщена на офіційному веб-сайті цього Міністерства.

Ураховуючи вищевказане, зазначається, що частиною 7 ст. 42 Закону України «Про телекомунікації» визначений вичерпний перелік видів діяльності у сфері телекомунікацій, що підлягають ліцензуванню. Оскільки вид діяльності з надання послуг доступу до мережі Інтернет не входить до вказаного переліку, необхідність отримання ліцензії на вказаний вид діяльності відсутня.

Для здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг доступу до Інтернету слід керуватися листом-роз'ясненням для операторів, провайдерів телекомунікацій, який розміщено на офіційній сторінці НКРЗІ в мережі Інтернет [11].

Треба зазначити, що на сьогодні органом державного регулювання у сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом та надання послуг поштового зв'язку є Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері

зв'язку та інформатизації. Вона здійснює повноваження органу ліцензування, дозвільного органу, регуляторного органу та органу державного нагляду (контролю) та створена Указом Президента України № 1067/2011 від 23.11.2011 р. на виконання Закону. Цим же Указом затверджено Положення про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації [12]. Згідно з Положенням НКРЗІ є державним колегіальним органом, підпорядкованим Президенту України та підзвітним Верховній Раді України.

Розміри та порядок зарахування плати за видачу, переоформлення, видачу дубліката, копії ліцензії на провадження діяльності у сфері телекомунікацій і продовження строку її дії регулюються Постановою Кабінету Міністрів України від 16.06.2004 р. № 773 [13].

Процедура продовження строку дії ліцензії визначена ст. 49 Закону. Частиною 8 ст. 49 Закону встановлено, що процедура продовження терміну дії ліцензії застосовується тільки до тих видів діяльності, які ліцензуються відповідно до цього Закону.

Що ж до принципів ліцензування послуг зв'язку в країнах Європи, то їх встановлює Директива Європейського парламенту і Ради «Про спільну базу для загальних дозволів та індивідуальних ліцензій в сфері телекомунікаційних послуг» [14]. Даний документ встановлює можливість діяльності операторів у загальних рамках дозволів та/або індивідуальних ліцензій. Загальні дозволи містять визначення загальнообов'язкових умов для органів регулювання, які покликані забезпечувати:

1) захист користувачів та замовників послуг (попереднє погодження державними органами регулювання стандартного договору із замовниками, складання докладних рахунків, виконання процедури

вирішення спірних питань, опублікування та повідомлення про будь-які зміни умов доступу);

2) надання відомостей про споживачів з метою розміщення цієї інформації в універсальних довідниках;

3) надання послуг екстреним службам тощо. За наявності загального дозволу оператору не потрібно отримувати будь-які попередні дозволи державних органів, щоб розпочати надання послуг зв'язку. Держави Європейського Союзу можуть вимагати від підприємства, яке має загальний дозвіл, до початку надання послуги повідомити органи регулювання про свій намір та надати інформацію про свої послуги. Таким чином, процедура отримання загального дозволу має характер повідомлення.

Однак Директива Європейського парламенту [14] передбачає закритий перелік випадків, за яких можуть видаватися індивідуальні ліцензії з метою:

а) дозволу на доступ до радіочастот або номерного ресурсу;

б) надання особливих прав стосовно доступу до громадських чи приватних земель;

в) накладення на суб'єкта господарської діяльності, що оформлює ліцензію, певних зобов'язань, зокрема вимоги надання загальнодоступних послуг;

г) накладення особливих зобов'язань відповідно до правил Європейського Союзу, що стосуються конкуренції (коли власник ліцензії має більшу ринкову частку в сегментах громадських мереж зв'язку та надання загальнодоступних послуг).

Висновок. У країнах Європейського Союзу ліцензійна система гармонійно співіснує із дозвільною системою, що значно спрощує порядок оформлення (отримання) дозволу та діяльності (надання певних послуг) суб'єкта господарювання у сфері телекомунікацій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про телекомунікації : Закон України від 18 листоп. 2003 р. № 1280-IV // Офіц. вісн. України. – 2003. – № 51. – Ст. 2644.
2. Добрин С. Обзор отдельных аспектов российского законодательства в области телекоммуникаций / Сергей Добрин // Мобил. телекоммуникации. – 2006. – № 9. – С. 29–34.
3. Стройко И. Новое означает лучшее? / Ирина Стройко // Юрид. практика. – 2006. – № 17. – С. 1, 16–17.
4. Титов А. С. Лицензирование в области связи в современных условиях / А. С. Титов // IKS on-line. – 2006. – № 7. – С. 44–48.
5. Невядовський В. О. Правове регулювання та проблеми ліцензування у сфері телекомунікацій [Електронний ресурс] / В. О. Невядовський. – Режим доступу: <http://pravoznavec.com.ua/period/articl>.
6. Ліцензійні умови здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг фіксованого телефонного зв'язку з використанням безпроводового доступу до телекомунікаційної мережі з правом технічного обслуговування і надання в користування каналів електрозв'язку: місцевого, міжміського, міжнародного [Електронний ресурс] : затв. Рішенням Нац. комісії з питань регулювання зв'язку України від 29.07.2010 № 348. Режим доступу: <http://www.nkrzi.gov.ua/index.php?r=site/index&pg=52&language=uk>.

7. Ліцензійні умови здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг фіксованого телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електрозв'язку: місцевого, міжміського, міжнародного [Електронний ресурс] : затв. Рішенням Нац. комісії з питань регулювання зв'язку України від 10.12.2009 № 1789. – Режим доступу: <http://www.nkrzi.gov.ua/images/upload/124/3943/2a51ba1c929ff1c2f4723f25d7d9a72.pdf>.
8. Ліцензійні умови надання послуг рухомого (мобільного) телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електрозв'язку [Електронний ресурс] : затв. Рішенням Нац. комісії з питань регулювання зв'язку України від 26.01.2006 № 17. – Режим доступу: <http://www.nkrzi.gov.ua/index.php?r=site/index&pg=52&language=uk>.
9. Ліцензійні умови здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг з технічного обслуговування і експлуатації телекомунікаційних мереж, мереж ефірного теле- та радіомовлення, проводового радіомовлення та телемереж [Електронний ресурс] : затв. Рішенням Нац. комісії з питань регулювання зв'язку України від 11.11.2010 № 513. – Режим доступу: <http://www.nkrzi.gov.ua/index.php?r=site/index&pg=52&language=uk>.
10. Про перелік видів діяльності у сфері телекомунікацій, що підлягають ліцензуванню [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nkrzi.gov.ua/index.php?r=site/index&pg=66&language=uk>.
11. Лист-роз'яснення для операторів, провайдерів телекомунікацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nkrzi.gov.ua/uk/1216196124/1216196258/.
12. Положення про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації [Електронний ресурс] : затв. Указом Президента України № 1067/2011 від 23.11.2011. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1067/2011>.
13. Про розміри та порядок зарахування плати за видачу, переоформлення, видачу дубліката, копії ліцензії на провадження діяльності у сфері телекомунікацій і продовження строку її дії [Електронний ресурс] : затв. Постановою Каб. Міністрів України від 16.06.2004 № 773. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/773-2004-%D0%BF>.
14. Про спільну базу для загальних дозволів та індивідуальних ліцензій в сфері телекомунікаційних послуг [Електронний ресурс] : Директива Європ. парламенту і Ради від 10 квіт. 1997 р. № 97/13/ЄС. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

REFERENCES

1. Pro telekomunikatsii: Zakon Ukrainy vid 18 lystopada 2003 No. 1280-IV [On Telecommunications Law of Ukraine of 18 November 2003 r. № 1280-IV], *Ofitsiyni visnyk Ukrainy – Official Journal of the Ukraine*, (2003), No. 51, St. 2644 [in Ukrainian].
2. Dobrin S. (2006). Obzor otдельnykh aspektov rossiyskogo zakonodatelstva v oblasti telekommunikatsiy [Review of Certain Aspects of Russian Legislation in the Field of Telecommunications], Sergey Dobrin, *Mobilnyie telekommunikatsii – Mobile telecommunications*, 9, 29–34 [in Ukrainian].
3. Stroyko I. (2006). Novoe oznachaet luchshee? [The New Mean Better?], Irina Stroyko, *Yuridicheskaya praktika – Legal practice*, 17, 1, 16–17. [in Ukrainian].
4. Titov A. S. (2006). Litsenzirovaniye v oblasti svyazi v sovremennykh usloviyakh [Licensing in Communications in Modern Conditions], A. S. Titov, *IKS -on-line*, 7, 44–48 [in Ukrainian].
5. Neviadovskiy V. O. *Pravove rehulivannia ta problemy litsenzuvannia u sferi telekomunikatsii* [Legal Regulation of and Problems of Licensing in Telecommunications], Retrieved from: <http://pravoznavec.com.ua/period/articl>. [in Ukrainian].
6. *Litsenziini umovy zdiisnennia diialnosti u sferi telekomunikatsii z nadannia posluh fiksovanoho telefonnoho zviyazku z vykorystanniam bezprovodovoho dostupu do telekomunikatsiinoi merezhi z pravom tekhnichnoho obsluhovuvannia i nadannia v korystuvannia kanaliv elektrozv'iazku: mistsevoho, mizhmiskoho, mizhnarodnoho* [Licensing Business Environment in Telecommunications to Provide Fixed Telephony Services Using Wireless Access to Telecommunication Network With the Right Maintenance and Leased Telecommunications: Local, Long Distance, International], zatv. Rishenniam Natsionalnoi komisii z pytan rehulivannia zviyazku Ukrainy vid 29.07.2010 No. 348. Retrieved from: <http://www.nkrzi.gov.ua/index.php?r=site/index&pg=52&language=uk>. [in Ukrainian].

7. *Litsenziini umovy zdiisnennia diialnosti u sferi telekomunikatsii z nadannia posluh fiksovanoho telefonnoho zviazku z pravom tekhnichnoho obsluhovuvannia ta ekspluatatsii telekomunikatsiinykh merezh i nadannia v korystuvannia kanaliv elektrozviazku: mistsevoho, mizhmiskoho, mizhnarodnoho* [Licensing Business Environment in Telecommunications to Provide Fixed Telephony Services With the Right Maintenance and Operation of Telecommunication Networks and Leased Telecommunications: Local, Long Distance, International], zatv. Rishenniam Natsionalnoi komisii z pytan rehuliuвання zviazku Ukrainy vid 10.12.2009 No. 1789, Retrieved from: <http://www.nkrzi.gov.ua/images/upload/124/3943/2a51ba1c929ff1c2f4723f25d7d9a72pdf>. [in Ukrainian].
8. *Litsenziini umovy nadannia posluh rukhomoho (mobilnoho) telefonnoho zviazku z pravom tekhnichnoho obsluhovuvannia ta ekspluatatsii telekomunikatsiinykh merezh i nadannia v korystuvannia kanaliv elektrozviazku; Litsenziini umovy Licensing Terms of Service of Mobile (Cell) Phone Services With the Right Maintenance and Operation of Telecommunication Networks and Leased Telecommunications; Licensing Conditions*, zatv. Rishenniam Natsionalnoi komisii z pytan rehuliuвання zviazku Ukrainy vid 26.01.2006 №. 17,; *nkrzi.gov.ua*. Retrieved from: <http://www.nkrzi.gov.ua/index.php?r=site/index&pg=52&language=uk>. [in Ukrainian].
9. *Litsenziini umovy zdiisnennia diialnosti u sferi telekomunikatsii z nadannia posluh z tekhnichnoho obsluhovuvannia i ekspluatatsii telekomunikatsiinykh merezh, merezh efirnoho tele- ta radiomovlennia, provodovoho radiomovlennia ta telemerezh* [The License Terms of Activities in the Field of Telecommunications Services for the Maintenance and Operation of Telecommunication Networks, Networks of Terrestrial Television and Radio Broadcasting, Cable Radio and Television Networks], zatv. Rishenniam Natsionalnoi komisii z pytan rehuliuвання zviazku Ukrainy vid 11.11.2010 No. 513. *nkrzi.gov.ua*. Retrieved from: <http://www.nkrzi.gov.ua/index.php?r=site/index&pg=52&language=uk>. [in Ukrainian].
10. *Pro perelik vydiv diialnosti u sferi telekomunikatsii, shcho pidliahaiut litsenzuvanniu* [On the List of Activities in the Telecommunications Sector Subject to Licensing]. *nkrzi.gov.ua* Retrieved from: <http://www.nkrzi.gov.ua/index.php?r=site/index&pg=66&language=uk>. [in Ukrainian].
11. *Lyst-roziasnennia dlia operatoriv, provaiderv telekomunikatsii* [A Letter of Clarification to the Operators, Telecommunications Providers]. *nkrzi.gov.ua* Retrieved from: www.nkrzi.gov.ua/uk/1216196124/1216196258/. [in Ukrainian].
12. *Polozhennia pro Natsionalnu komisiuu, shcho zdiisniue derzhavne rehuliuвання u sferi zv'yazku ta informatyzatsii* [Regulation of the National Commission for State Regulation of Communications and Informatization], zatv. Ukazom Prezydenta Ukrainy No. 1067/2011 vid 23.11.2011, *zakon4.rada.gov.ua* Retrieved from: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1067/2011>. [in Ukrainian].
13. *Pro rozmiry ta poriadok zarakhuvannia platy za vydachu, pereformlennia, vydachu dublikata, kopii litsenzii na provadzhennia diialnosti u sferi telekomunikatsii i prodovzhennia stroku yii dii* [About the Size and Order of Enrollment Fees for the Issuance, Renewal, Issuance of Duplicate Copies of the License for Activities in the Field of Telecommunications and Extension of Its Validity], zatv. Postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 16.06.2004 No. 773, *zakon4.rada.gov.ua* Retrieved from: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/773-2004-%D0%BF>. [in Ukrainian].
14. *Pro spilnu bazu dlia zahalnykh dozvoliv ta individualnykh litsenzii v sferi telekomunikatsiinykh posluh: dyrektyva Yevropeiskoho Parlamentu i Rady vid 10 kvitnia 1997 No. 97/13/Yes* [On the Common Framework for General Authorizations and Individual Licenses in the Field of Telecommunications Services: Directive of the European Parliament and of the Council of 10 April 1997 No. 97/13 / EC]. *rada.gov.ua*. Retrieved from: <http://www.rada.gov.ua>. [in Ukrainian].

Р. А. ДЕНИСОВА

кандидат юридических наук, доцент кафедры хозяйственного права
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

ВОПРОСЫ ЛИЦЕНЗИРОВАНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В СФЕРЕ ТЕЛЕКОММУНИКАЦИЙ

Рассмотрено правовое регулирование и проблемы лицензирования в сфере телекоммуникаций. В процессе анализа исследована основная нормативная база, которая регулирует лицензирование в сфере связи, дана ее общая характеристика. Проанализирован опыт государств Евросоюза.

Ключевые слова: лицензирование, телекоммуникации, Евросоюз.

R. O. DENYSOVA

Candidate of Legal Sciences, Associate Professor of the Department of Economic Law
of Yaroslav Mudryi National Law University

THE ISSUE OF LICENSING IN TELECOMMUNICATIONS FIELD

Problem setting. New stage of the Ukrainian telecommunications – is the stage of Ukrainian society transformation based on convergent association of information and telecommunications in the electronic information society. The state as a public relations organizer should provide the telecommunications services using by its citizens exclusively in the legal field.

Target of research. The aim of the article is to examine the legal regulation and problems of licensing in telecommunications field, as well as analysis of the relevant experience of EU countries.

The object of the research is a licensing system in the telecommunications field.

Article's main body. The Law of Ukraine «On Telecommunications» determines the list of activities that are subject to licensing in the telecommunications field. To carry out the activities in the telecommunications field concerning with providing the Internet access services, operators and providers of telecommunications should be guided by explanation letter that is available at NCRCI official internet page.

The principles of licensing of communications services in Europe established by Directive of European Parliament and the Council «On a common framework for general authorizations and individual licenses in the telecommunications services field». This document establishes the possibility of the operators to act in the general framework of permits and/or individual licenses.

Conclusion. In the European Union licensing system coexists harmoniously with the permit system, that greatly simplifies the procedure of registration (authorization) and activities (the provision of certain services) of entity in the telecommunications field.

Key words: licensing, telecommunications, European Union states.

Денисова Р. О. Питання ліцензування діяльності у сфері телекомунікацій / Р. О. Денисова // Право та інноваційне суспільство : електрон. наук. вид. – 2015. – №2 (5). – Режим доступу: <http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2015/12/Denysova5.pdf>.